

Motion

1983/84:977

Lars Werner m. fl.

Översyn av ATP-systemet

Det är nu drygt 20 år sedan ATP-systemet trädde i funktion. Av de ca 1,4 miljoner ålderspensionärer som finns i dag saknar hälften ATP eller har en mycket låg ATP-poäng. De får då pensionstillskott.

Enligt de av riksdagen nyligen beslutade pensionsreglerna höjdes folkpensionens grundbelopp och pensionstillskottet fr. o. m. den 1 januari 1984. Höjningen skulle konstrueras så att de sämst ställda fick mest. Om beräkningarna görs i procent stämmer målsättningen. De som har maximal ATP och folkpension får en ökning med 3,3 % medan förtidspensionärerna med enbart folkpension och pensionstillskott får en höjning med 5,8 %. Om man gör en jämförelse i kronor blir resultatet ett annat. Den ogifte folkpensionären med maximal ATP får 8 222 kr. per månad, vilket innebär en höjning med 260 kr. Den ogifte pensionären som enbart har pensionstillskott får 2 436 kr. per månad dvs. en höjning med 105 kr. Och förtidspensionären med enbart folkpension och pensionstillskott får 3 248 kr. per månad, dvs. höjningen är här 178 kr.

Vänsterpartiet kommunisterna har i flera motioner tidigare kritiserat de orättvisor som finns inbyggda i själva grundkonstruktionen av ATP-systemet. Den som har maximal ATP får som ovanstående exempel visar mer i pension per månad än den genomsnittlige heltidsarbetande LO-medlemmen tjänar. En deltidsarbetande, vanligen en kvinna, får genom konstruktionen att ett basbelopp frånräknas från botten av inkomsten en mycket låg ATP. Det skulle framför allt gynna deltidsarbetande och lågavlönade om taket för pensionsgrundande inkomst i stället sänktes.

Under många år har basbeloppet varit direkt anknutet till konsumentprisutvecklingen och köpkraften. Fr. o. m. 1981 ändrades beräkningen av basbeloppet och därmed var pensionerna inte längre värdebeständiga.

Fram till 1981 följde basbeloppet mycket nära konsumentprisutvecklingen då basbeloppet ändrades när prisindex hade förändrats med minst 3 % sedan närmast föregående ändring av basbeloppet. Fr. o. m. 1984 uppstår ett betydande gap mellan prisutvecklingen och basbeloppet även om man räknar med en inflation på 4 %. De som har den högsta pensionen får också den största compensationen för prisökningarna.

Fr. o. m. 1984 återinförs regeln att basbeloppet skall beräknas med ledning av konsumentprisernas förändring under året före, inberäknat förändringar i indirekta skatter, tullar och ändringar i energipriser. Men för att få en bättre följsamhet mellan basbeloppet och konsumentpriserna behövs en återgång till den s. k. 3-procentsregeln.

Antalet ATP-pensionärer ökar årligen med närmare 65 000. Det är därför angeläget med en snabb översyn av de orättvisor som finns i pensions-systemet och som innebär att de lågavlönade och deltid arbetande hamnar i stryckklass även vid beräkning av pensionerna.

Med hänvisning till vad som anförts föreslås

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en utvärdering och översyn av ATP-systemet bör ske för att ge alla pensionärer en ekonomiskt mera likvärdig tryggad ålderdom,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den s. k. 3-procentsregeln för justering av basbeloppet bör återinföras.

Stockholm den 20 januari 1984

LARS WERNER (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

MARGÓ INGVARSSON (vpk)